

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2020 m. spalio 2 d.

Reikėtų kruopščiai pabaigti rengti siūlomus ES civilinės saugos mechanizmo pakeitimus

Šiandien paskelbtoje Europos Audito Rūmų nuomonėje teigiama, kad neseniai pateiktą pasiūlymą dėl ES civilinės saugos mechanizmo (SCSM) dalinio pakeitimo reikia tikslinti. Visų pirma dar nenuspręsta, kaip bus naudojami ir stebimi jam skirti didesni ištekliai. Nors yra labai svarbu paspartinti ES reagavimą į krizes, pirmenybę reikia teikti patikimo finansų valdymo ir atskaitomybės principams, įspėja auditoriai.

2020 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba svarstė ES atsako į COVID-19 pandemiją klausimą ir vėliau paragino Europos Komisiją parengti pasiūlymus, pagal kuriuos Europos Sąjungoje būtų įdiegta „platesnio užmojo ir didelio masto krizių valdymo sistema“. Atsižvelgdama į tai, Komisija per mažiau nei du mėnesius pateikė pasiūlymą dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo dalinio pakeitimo. Bendras šio teisėkūros pasiūlymo tikslas – užtikrinti, kad ES savo piliečiams Europoje ir už jos ribų galėtų teikti geresnę paramą kilus krizėms ir nelaimėms.

„Krizės iš esmės yra neprognozuojamos. Nepaisant to, COVID-19 pandemija akivaizdžiai parodė, kad Europos Sąjungai neišvengiamai būtina geriau pasirengti, kad galėtų greitai reaguoti, – teigė už nuomonę atsakingas Europos Audito Rūmų narys Leo Brincat. – Neseniai pateiktas pasiūlymas dėl SCSM yra žingsnis pirmyn siekiant tai įgyvendinti. Tačiau nustatydamą būsimą atsaką valdant krizes Komisija turėtų nepainioti skubumo ir skubotumo.“

Komisijos pasiūlyme SCSM biudžeto pajėgumas padidintas nuo 1,4 milijardo eurų iki 3,5 milijardo eurų 2021–2027 m., siekiant padėti pagal šį mechanizmą imtis naujų užduočių, pavyzdžiui, sukurti medicinos reikmenų strateginį rezervą, parengti medicininės evakuacijos pajėgumus arba sudaryti greitosios medicinos pagalbos komandas. Vis dėlto auditoriai nurodo, kad trūksta tinkamo poreikių įvertinimo. Pasiūlyme yra labai mažai įrodymų, pagrindžiančių poreikį padidinti biudžetą 2 milijardais eurų, nes jame nepateikta jokios su šiomis naujomis užduotimis susijusių sąnaudų sąmatos. Dėl to neįmanoma nustatyti, ar siūlomas biudžetas yra tinkamas numatytiems tikslams pasiekti.

Be to, kai kuriems iš naujų pasiūlytų tikslų trūksta atitinkamų veiksmingumo rodiklių arba nenumatytas specialus stebėjimas. Pasiūlymu nebeužtikrinama minimali išlaidų dalis, tenkanti kiekvienam iš trijų pagrindinių ES reagavimo į krizes strategijos ramsčių (prevencijai, pasirengimui ir reagavimui). Todėl auditoriai mano, kad būtų naudinga nustatyti mechanizmą, pagal kurį būtų pranešta apie faktines SCSM išlaidas kiekviename iš šių ramsčių.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų nuomonės pagrindines mintis. Visa nuomonė pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Kalbant apie viešųjų pirkimų taisykles, auditoriai palankiai vertina siūlomus pakeitimus. Galiojantys bendrų viešųjų pirkimų procedūrų teisės aktai turi tam tikrų būdingų apribojimų, kaip neseniai išaiškėjo COVID-19 krizės metu: pirmoji procedūra buvo pradėta tik praėjus keturioms savaitėms po pirmųjų patvirtintų atvejų. Be to, pagal bendrų pirkimų taisykles, nors Komisija yra atsakinga už preliminariųjų sutarčių pasirašymą, tik valstybės narės gali tiesiogiai pirkti įrangą. Pasiūlyme numatyta, kad Komisija galės tiesiogiai atlikti pirkimą, kad šiame procese atliktų savarankiškesnį vaidmenį. Auditorių vertinimu, tai leistų ES galėtų reaguoti greičiau ir kartu sumažintų valstybėms narėms tenkančią naštą. Be to, Komisijos pasiūlymas vykdant SCSM biudžetą greta tiesioginio valdymo taikyti netiesioginį valdymą suteikia galimybę ES atsaką į krizes padaryti lankstesnį.

Pastabos leidėjams

ES valstybėms narėms ir toliau tenka pagrindinė atsakomybė už prevenciją, pasirengimą ir reagavimą į nelaimes bei krizes savo teritorijoje. O Europos Komisija civilinės saugos srityje atlieka papildomąjį vaidmenį. Tai reiškia, kad tam tikri veiksmai šioje srityje atliekami ES lygmeniu ir kad reaguojant į būsimas grėsmes sveikatai ES teks svarbesnis vaidmuo.

SCSM nustatytas 2013 m. siekiant pagerinti ES ir dalyvaujančių valstybių bendradarbiavimą, kad būtų užtikrinta veiksmingesnė gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių prevencija, pasirengimas joms ir reagavimas į jas. Suteikti pagalbą pagal SCSM gali prašyti bet kuri pasaulio šalis.

Nuomone dėl SCSM papildomos kitos Audito Rūmų neseniai paskelbtos nuomonės: nuomonė dėl išskirtinių lankščių sąlygų naudojant [Europos struktūrinius ir investicijų fondus](#), nuomonė dėl [REACT-EU](#) ir [Bendrujų nuostatų reglamento](#), nuomonė dėl [Teisingos pertvarkos fondo](#) ir [Teisingos pertvarkos mechanizmo](#), taip pat nuomonė dėl [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės](#).

Audito Rūmai prisideda prie ES finansų valdymo gerinimo, skelbdami nuomones dėl finansinį poveikį turinčių naujų ar peržiūrimumų teisės aktų pasiūlymų. Šiose nuomonėse pateikiamas nepriklausomas ES išorės auditoriaus teisės aktų pasiūlymų vertinimas.

Dėl Komisijos pasiūlymo teisinio pagrindo konsultacijos su Audito Rūmais yra privalomos, todėl Taryba kreipėsi į Audito Rūmus, kad gautų jų nuomonę.

Audito Rūmų nuomonė Nr. 9/2020, pridėdama prie Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo, šiuo metu paskelbta Audito Rūmų interneto svetainėje eca.europa.eu anglų kalba; redakcijos kitomis kalbomis bus paskelbtos kiek vėliau.

Informacijos apie priemones, kurių Audito Rūmai ėmėsi reaguodami į COVID-19 pandemiją, galima rasti [čia](#).

Kontaktai spaudai dėl šios nuomonės

Vincent Bourgeais, e. paštas vincent.bourgeais@eca.europa.eu
tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502